

Spomíname – 10 rokov od 3. stretnutia baníckych miest a obcí Slovenska v Spišskej Novej Vsi.

V roku 2020, v čase zúriaceho COVID-19, keď sa nemohlo zorganizovať ani plánované 13. stretnutie v Prešove, musel i banícky spolok

Spiš utlíť svoju činnosť. Preto aspoň takto si pripomeňme jednu z najväčších akcií spolku a mesta. 3. Stretnutie baníckych miest a obcí Slovenska v Spišskej Novej Vsi.

Tretie stretnutie baníckych miest a obcí Slovenska organizované mestom Spišská Nová Ves a BSS sa uskutočnilo v dňoch 27. až 28. augusta 2010. Nad stretnutím prevzal záštitu predsedu Košického samosprávneho kraja Zdenek Trebul'a. Pozvanie na stretnutie prijal prezident Slovenskej republiky **Ivan Gašparovič**. Na tretie stretnutie baníckych miest a obcí Slovenska prišlo viac ako tisíc zástupcov miest, baníckych spolkov a cechov. Okrem Slovákov aj baníci z Česka, Poľska a Maďarska, ktorí sa zúčastnili skvele zorganizovaného baníckeho sprievodu. Stretnutia sa zú-

banícky cech, Rochus rozvoj Spiša, Spolok Permon Mariánka, obce Vyšná Boca, Nižná Boca a Malužina, Obec Čigel', Obec Mlynky, Obec Hnilčík,

Členovia spolku boli súčasťou organizačného výboru zriadeného mestom, podieľali sa na 3 výstavách s banskou tematikou v mestských kultúrnych inštitúciách. Spolok organizačne pripravil odhalenie pamätných tabulí umiestnených na sídlach bývalých banských úradov a súdov v Levočskej ulici 1 a na Letnej ulici 68. Podieľal sa na odhalení plastiky, diela akademického sochára a pedagóga Imricha Svitanu pri budove Strednej priemyselnej školy na Markušovskej ulici, na pamiatku 60. výročia založenia stredného baníckeho a geologického školstva v Spišskej Novej Vsi. Súčasťou programu bolo verejné predstavenie publikácie Mariána Jančuru „*Banictvo mesta Spišská Nová Ves*“. Vrcholom programu bol veľkolepý slávnostný sachtág v koncertnej sále Redu-

Pred mesiacom sme sa rozlúčili so spišským diecéznym biskupom Mons. Štefanom Sečkom, veľkým priateľom BSS. Česť jeho pamiatke!

Banská Štiavnica, Slovenské združenie výrobcov kameniva, Sabar Markušovce, Matrix Slo-

ty, uskutočnený 27. augusta večer, ktorý viedol Ing. Ján Boroška. V prezidiálnej tablici zasadli významné osobnosti, skok cez kožu absolvovali Ján Szollos, podpredseda Košického samosprávneho kraja, Alva Kuestermayer, zástupca firmy Tournigen Energy, Branislav Ondruš, poslanec Národnej rady SR a Ing. Jozef Jančok, podnikateľ v opálových baniach Dubník. Zvlášť pôsobivý bol banícky sprievod mestom.

Spolok sa podieľal na príprave a slávnostnej vernisáži spoločnej výstavy fotografií banských diel Miloša Greisela a výtvarných diel spišsko-novoveských amatérskych umelcov tematicky zameraných na baníctvo. Pri príležitosti 3. Stretnutia boli vydané príležitostné poštové pečiatky s motívom Kriváňa, s uvede-

častnili Malokarpatský banícky spolok Pezinok, Mesto Stříbro, Obec Poráč, Spolok Severočeských haviřů, Mesto Nováky, Mesto Handlová, Spolok priateľov baní Nováky, Banícky cech Slovinky, Mesto Příbram, Mesto Pezinok, GBS Bratstvo Rožňava, Magyar Bányaászati és Foldtani Hivatal, Banícke Bratstvo „Herregrund“ Špania dolina, Spolok Prokop Příbram, Banskotiavnicko-hodrušský spolok, Kremnický banícky spolok, Zarząd Główny Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa, Banskobystrický banícky cech, Dúbravský banícky cech, Košícký banícky cech, Bratislavský

ným menom novoveštana Jonáša Andreja Czirbesza, prvého známeho zdolatela tohto štítu a pečiatka s banskej

novoveskej osady Klopp Orth. Druhá pečiatka nesie motív sv. Barbory, patrónky baníkov a prenesene symbol samotného celoslovenského stretnutia baníkov. Autormi pečiatok boli Marián Kellner a výtvarník a rytec Rudolf Cigánik. Medzi fakultatívne programy patrili exkurzie záujemcov spomedzi účastníkov stretnutia do

števou sadrovcovej bane), do Gelnice a do Hnilčíka, ale i realizáciu výstupu na Kláštorisko vodopádmí Kláštornej rokliny, spojenú s prednáškou o tomto historickom mieste Spiša. Stretnutie bolo vysoko hodnotené a v histórii stretnutí patrí medzi najvýznamnejšie, s najlepšie zorganizované.

Ing. Jozef Daniel

Za štyri desaťročia vyšlo BANÍCKE SLOVO v mnoho-miliónovom náklade

Milí priatelia baníctva, podnikové noviny pod názvom Banícke slovo začali vychádzať v roku 1960 ako týždenník pre pracujúcich národného podniku Železoruďné bane. Redakcia bola zriadená pri podnikovom riaditeľstve v Spišskej Novej Vsi. Noviny však mali svojich spolupracovníkov a dopisovateľov vo všetkých závodoch podniku a v čase jeho rozmachu vychádzali vo viac ako osemtisícovom náklade. Patril medzi najväčšie podnikové noviny na Slovensku.

Pri postupnom útlme baníctva klesal aj počet zamestnancov a zároveň aj počet výtlačkov, znižovala sa i periodicita BS. Posledné výtlačky sa v archíve zachovali z prvého roku nového tisícročia, to už bolo BS dvojmesačníkom.

Počas svojej viac ako štyridsaťročnej existencie vyšlo viac ako desať miliónov výtlačkov Baníckeho slova. Vo vedení Baníckeho spolku Spiš skrsila myšlienka, že by stálo za to -nadviazať na túto bohatú tradíciu a obnoviť aspoň symbolicky po takmer dvadsiatich rokoch „prerušenia“ jeho vydávanie. Nie z nostalgie, ale hlavne pre informovanie verejnosti, najmä mladšej generácie, o bohatých tradíciách a histórii baníctva v regióne. Preto sa na jeho stránkach dočítate aj o existencii iných firiem spojených s banskou činnosťou, ktorá bola po dlhé storočia podstatným faktorom rozvoja nášho regiónu.

Držite v ruke prvé číslo obnoveného periodika, ktoré by malo vychádzať ako občasník so symbolickým nákladom, ale s rozšíreným názvom, ktorý dáva novinám regionálny rozmer. Okrem tlačenej formy si Banícke slovo Spiš budete môcť prečítať aj na internetovej stránke Baníckeho spolku Spiš. Privítame príspevky všetkých autorov, ktoré môžete zasielať na adresu jvolny@zoznam.sk.

Ján Volný, jeden z posledných redaktorov

OBČASNÍK BANÍCKEHO SPOLKU SPIŠ DECEMBER 2020

Milí čitatelia, sympatizanti baníctva!

V minulosti mala každá banská organizácia noviny, v ktorých boli zamestnanci informovaní o dianí vo svojich podnikoch.

Podnik Železoruďných baní v Spišskej Novej Vsi vydával Banícke slovo, ktoré chceme obnoviť.

Občianske združenie Banícky spolok Spiš v Spišskej Novej Vsi bol založený na Valnom zhromaždení dňa 11. 6. 2008. Spolok sa riadi Deklaráciou prijatou na slávnostnom stretnutí bývalými zamestnancami banských organizácií na Spiši dňa 19. 10. 2007. Boli prijaté zásady oživenia starých baníckych tradícií, obnovy a zachovania kultúrne – technického dedičstva Spiša. Banícky spolok Spiš sa ďalej riadi plánom činnosti na jednotlivé roky a Stanovami Baníckeho spolku. Je členom Združenia baníckych spolkov a cechov Slovenska,

členom Slovenskej baníckej spoločnosti a spolupracuje so Slovenskou banskou komorou.

Históriu nášho mesta je potrebné prezentovať už od 11. storočia kedy vznikli okrem banských závodov banícke spolky, ako Spolok Sv. Barbory, ktorého Štatút je písomne zachovaný z roku 1613. Rozhodujúci doklad o existencii baníctva v katastri Spišská Nová Ves je rok 1776 zachovaný umeleckým oltárnym drevorytom z evanjelického kostola (modlitebňa) v Spišskej Novej vsi. Oltár prežil tri storočia a objavili sme ho v prapradskom Podtatranskom múzeu v Spišskej Sobotě.

Banícky spolok Spiš má jeden z cieľov zachovávať a obnovovať kultúrne a technické hodnoty vytvorené banským podnikaním v rámci mesta Spišskej Novej Vsi.

Vážení čitatelia.

Dostáva sa vám do rúk Banícke slovo, náš občasník v ktorom vás budeme priebežne informovať o činnosti Baníckeho spolku Spiš a taktiež sa budeme vracáť do histórie baníctva a hutníctva v našom regióne.

Do tohto nášho Baníckeho slova prispieja aj vy. Čakáme na vaše podnety, spomienky aj historické a dobové fotografie.

Banícke slovo plánujeme vydať k menu sv. Barbory, patrónky baníkov, dňa 4. 12. 2020 v počte 200 ks. Zároveň celý obsah čísla nájdete na WEB stránke spolku.

Zdar boh!

Ing. Vladimír Klaučo, predseda spolku

HISTÓRIA VZNIKU BANÍCKEHO SPOLKU SPIŠ (2007 – 2008)

Písal sa rok 2005, keď vzniklo Združenie banských spolkov a cechov Slovenska, ktorého úlohou bolo zachovávanie hmotného a nehmotného kultúrneho a industriálneho dedičstva, najmä baníckych a hutníckych tradícií a zvykov, a bansko-technických pamiatok na Slovensku, ako i podporovanie vzájomnej súdržnosti členov a partnerov združenia a uplatňovanie ich oprávnených spoločných záujmov.

Banícky spolok Spiš vznikol z iniciatívy skupiny odborníkov v oblasti baníctva, hutníctva, geologického a uránového prieskumu, múzejníctva a banského školstva v Spišskej Novej Vsi. Podnetom pre jeho založenie sa stala „Deklarácia o oživení starých tradícií, obnovení a zachovaní kultúrne-technického dedičstva Spiša“, podpísaná 19. októbra 2007 v Spišskej Novej Vsi.

Pracovné stretnutie so snahou založiť banícky spolok bolo 19. februára 2008 vo Ferčkovciach za účasti iniciátorov založenia spolku, pozvaných starostov spišských obcí s baníckou tradíciou, ako aj zástupcov Obvodného banského úradu Spišská Nová Ves, Fakulty BERG Technickej univerzity Košice, Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra, Múzea Spiša Spišská Nová Ves, firiem Ludovica Holding, Koral, s.r.o Spišská Nová Ves, Sloveolit, s. r. o. Spišská Nová Ves, Geoprieskum, s. r. o. Spišská Nová Ves, Uranpres, a. s. Spišská Nová Ves a Strednej

priemyselnej školy baníckej Spišská Nová Ves. Prítomní odsúhlasili zloženie prípravného výboru pre založenie spolku. Tento vypracoval „Programové ciele Baníckeho spolku Spiš“ a „Dlhodobé závery Baníckeho spolku Spiš“. Súčasne sa Banícky spolok Spiš prihlásil k historickému odkazu Baníckeho bratstva sv. Barbory v meste Iglov, ktorého existencia je doložená listinou z 24. júla 1613.

Základné ciele, ktoré boli následne zapracované do stanov boli nasledovné:

- Cieľom baníckeho spolku je zachovávanie a propagovanie histórie baníctva, úpravy a spracovania nerastov, ochrana technických pamiatok, zhromažďovanie, spracovanie a publikovanie informácií o histórii baníctva na Spiši. Cieľom spolku je tiež zachovávanie baníckych tradícií a zvykov a podpora ich rozvíjania inými subjektami.
- Banícky spolok Spiš sa podieľa na koncepcii, verejnom pripomienkovaní a návrhu legislatívnych úprav banskej činnosti, ako i pri úprave starých banských diel a objektov pre muzeálne účely.
- Banícky spolok propaguje predmet svojej činnosti na verejnosti formou článkov

Osobnosť Spiša

Ing. Eduard Müncner sa narodil v Levoči 15. 3. 1939. Od roku 1946 žil v Starej Ľubovni, kde v roku 1957 zmaturoval na Jedenáštočnej strednej škole. V roku 1962 promóciou úspešne ukončil Banickú fakultu VŠT v Košiciach.

Po absolvovaní Baníckej fakulty VŠT nastúpil ako revírnik do Železoruďných baní, závod Slovinky. Postupne sa vypracoval na samostatného technológa, zástupcu vedúceho bane a zástupcu hlavného inžiniera. Od roku 1970 pracoval na Obvodnom banskom úrade v Spišskej Novej Vsi, kde v rokoch 1972 – 1995 pôsobil ako predseda tohto úradu. V roku 1974 – 1979 absolvoval právnické štúdium a inštitút riadenia. Po odchode do dôchodku v roku 2000 pracoval v spoločnosti Detex, s. r. o. a neskoršie až do konca svojho života v spoločnosti Matrix Slovakia, s. r. o.

Popri svojom zamestnaní vykonával aj prácu pedagóga. Externe učil na Strednej priemyselnej škole Baníckej a geologickej v Spišskej Novej Vsi, na gymnáziách v Krompachoch a v Spišskej Novej Vsi, bol konzultantom pre posluchačov Baníckej fakulty Vysokej školy technickej v Košiciach. Získal oprávnenie strelmajstra pre bane s nevýbušným prostredím a v roku 1967 na Ústrednom banskom úrade

v Prahe, ako prvý zo Slovenska získal oprávnenie „technicky vedúci banských odstrelů“. Aktivne sa zúčastňoval zavádzania trhacích prác veľkého rozsahu a ako jeden z prvých na Slovensku aktivne spolupracoval pri zavádzaní trhaviny DAP a emulzných trhavín.

Publikoval viac ako 100 odborných článkov a predniesol viac ako 60 prednášok na konferenciách doma i v zahraničí. Je autorom učebných textov pre strelmajstrov, technických vedúcich odstrelů, odpaľovačov ohňostrojů a predavačov pyrotechnických výrobkov.

pokračovanie na strane 2

Jubilanti BS Spiš ROK 2020

Júlia Maniaková 70 rokov
Ing. Helena Veseleňáková 60 rokov
František Stuhlík 70 rokov
Ing. Vladimír Gburík 55 rokov
Ing. Jaroslav Böhrer 70 rokov
Ing. Boris Bartalský PhD. 60 rokov
Lýdia Hornáčková – Želinská 65 rokov
Emília Tryznová 65 rokov
Ing. Zuzana Krempaská 60 rokov
Ing. Ladislav Lučivjanský 60 rokov
Ing. Ladislav Ertl 60 rokov
Ing. Pavol Kubičár 85 rokov
Agnesa Piatnicová 65 rokov
Ing. Dušan Daniel 70 rokov
Juraj Guďzan 70 rokov
Robert König 70 rokov
RNDr. Alexander Dirner, CSC. 70 rokov
Mgr. Art. Igor Grega 70 rokov
Ján Mlynár 75 rokov
Ing. Ivan Tomko 70 rokov
Ing. Pavol Hartl 75 rokov
Ing. Štefan Tulipán 60 rokov
Janka Kleinová 65 rokov
RNDr. Karol Egyűd 75 rokov
Terézia Vozárová 70 rokov
Magdaléna Mulíková 65 rokov
Ing. Miloš Jochman 60 rokov
Ing. Dagmar Lobodová 60 rokov
Lea Grečková 60 rokov
Ing. Werner Nórbert 65 rokov
Ing. Vladimír Čech 75 rokov

Členovia Baníckeho spolku Spiš blahoželajú jubilantom a želajú im pevné zdravie, šťastie a ešte mnoho úspechů a pohody v rodine, ako i v spolku.

pokračovanie na strane 2

